

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף שפות
הפיקוח על הוראת ערבית לדוברי עברית ועולם הערבים והאסלאם

י"ב אייר תשפ"ג
03 מאי 2023

לכבוד
הרכזים והמורים לערבית בבתי הספר העבריים
שלום רב,

הנדון: תכנית היבחנות לבגרות בהיקף 5 יח"ל ערבית לבתי הספר העבריים - החל ממועד קיץ תשפ"ד 2024

בשנים האחרונות הוביל הפיקוח על הוראת הערבית בבתי הספר העבריים תוכנית חדשה בערבית הדבורה. תוכנית זו מעדכנת אפוא את מבנה ההיבחנות לבגרות בהיקף 5 יח"ל בתחום הדעת. במועד הקיץ בשנה"ל תשפ"ג נבחנו עשרה בתי ספר במודל החדש, כחלק מפילוט שתכליתו להטמיע את המהלך באופן מיטבי בשטח.

מבנה ההיבחנות החדש כולל היבחנות בשלושה שאלונים חדשים המחליפים את הקיימים (018282/ 018283+018381).

בהמשך לפרסומים הקודמים בחוזרי המפמ"ר ובהשתלמויות המלוות, החל ממועד קיץ תשפ"ד 2024, כלל הנבחנים בערבית לבתי הספר העבריים ייבחנו ע"פ מבנה ההיבחנות החדש ברמת 5 יח"ל.

להלן פירוט שלושת השאלונים החדשים:

1. **שאלון 018371** - משקלו 50% מהציון הסופי - בחינה בכתב הדומה לבחינה בשאלון 018381 (שאלון 018381 יבוטל בשנת תשפ"ד), אך מצומצמת בהיקפה ובמשך זמן של שעתיים וחצי במקום שלוש שעות (בעבר).

שאלון זה יכלול: טקסט אקטואלי אחד (הטקסט הקלאסי יבוטל בבחינה בכתב ויועבר להערכה חלופית¹), הבנת הנקרא [מענה על שש שאלות מתוך שבע +שאלת חובה], ידיעת הפועל (ניתוח של ארבעה), תחביר (מענה על שלושה סעיפים מתוך שישה בחלק זה), לשון העיתונות (שלוש משימות מתוך חמש) והבעה בכתב (שאלה אחת מתוך ארבע).

נושאי התחביר שיימדו בכיתה יסייעו לתלמידים להבין טקסטים מסוגות שונות. הוראת התחביר תתבסס על ידיעה פסיבית (זיהוי בטקסטים או במשפטים, הבנה ותרגום), זולת נושאים מסוימים שיוגדרו לידיעה אקטיבית ויפורטו **בתוכנית הלימודים המעודכנת.**

2. **שאלון 018387** - משקלו 20% מהציון הסופי - בחינה בעל פה בערבית דבורה.

במסגרת הבחינה ייבחנו התלמידים על ידי מורה "מדומה", כשהם יושבים מול מחשב, וזאת באמצעות מערכת I-TEST בחינה מתוקשבת ("אווטר") ויקליטו

¹ ראו מסמך הערכה חלופית שיפורסם באתר המפמ"ר, ובו מגוון חלופות בהערכה ודרכי הערכתן, וביניהן הוראת הערבית הקלאסית על סוגיה השונים ע"פ תכנית הלימודים, כמרכיב נדרש בהערכה חלופית.

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף שפות

הפיקוח על הוראת ערבית לדוברי עברית ועולם הערבים והאסלאם

- את תשובותיהם בערבית. לשם ביצוע הבחינה יוקצה חצי שעה לכל תלמיד. מבנה הבחינה הדבורה יכלול את החלקים הבאים:
- א. **פתיח היכרות אישית**; אני, ביתי, בית-ספרי, משפחתי, תחביבי, תכניתי לעתיד וכו'. (10% מציון הבחינה)
 - ב. **נושא ספרותי**; פרויקט הכולל תיאור יצירה ספרותית שנלמדה על פי תוכנית הלימודים. השאלות תעסוקנה בהיבטים שונים של היצירה, וביניהם תוכן, מסרים, דמויות, ערכים ועוד. (30% מציון הבחינה)
 - ג. **נושא אקטואלי**; תיאור הנושא האקטואלי, המסר והערכים הכלולים בו. (30% מציון הבחינה)
 - ד. שיח על **שני נושאים** מתוך רשימת הנושאים שנקבעה בערבית דבורה (30% מציון הבחינה- כל נושא 15%).
- בתשפ"ד – תשפ"ה** רשימת הנושאים להיבחנות:
1. מסעדה - מאכלים, משקאות ומתכונים-נושא חובה
 2. אצל הרופא
 3. פרטי לבוש וצבעים
 4. קניות (בשוק/בחנויות/באינטרנט)

בחוברת יחידות ההוראה מצורפים נושאים מגוונים אשר ניתן להרחיב את הלמידה באמצעותם (לא להיבחנות באופן ישיר) על פי בחירת המורה המלמד: סדרות וסרטים (טלוויזיה), טיול שהשתתפתי בו או טיול מתוכנן לעתיד, מושגי זמן וסדר יום, מזג אוויר, מקומות בילוי, רשתות חברתיות ואתרי חדשות.

הערה: מומלץ ללמד את נושאי יחידות הערבית הדבורה באמצעות שאלות כלליות. מכלול התרגילים המופיעים ביחידות ההוראה הוא בגדר המלצה. יש ללמד אוצר מילים ותרגילים נבחרים בכל נושא כך שהתלמיד יוכל לפתח שיחה סביב כלל הנושאים.

3. **שאלון 018283** - משקלו 30% מהציון הסופי-הערכה חלופית. במסגרת הערכה חלופית נדרשים התלמידים להגיש תוצרים בכתב פרי מחקר בתחום הערבית.

מועדי הבחינות:

1. הבחינה בשאלון 018387 תתקיים בחודשים מרץ/אפריל, תאריכים מדויקים יפורסמו על ידי אגף בכיר בחינות.
2. הבחינה בשאלון 018371 תתקיים במועד ההיבחנות שמפורסם על ידי אגף בכיר בחינות.
3. דיווח ציונים בשאלון 018283 - יתבצע בהתאם להנחיות אגף בכיר בחינות.

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף שפות

הפיקוח על הוראת ערבית לדוברי עברית ועולם הערבים והאסלאם

4. שאלון 018283 חלופות בהערכה יתבסס על רכיבי תוכן מתוך תכנית הלימודים בפרויקטים שונים בערבית: פרויקט ספרותי, פרויקט אקטואלי או פרויקט המתבסס על קטעי קריאה מודרניים או קלאסיים ועוד. ניתן להיעזר בפירוט סביב חלופות בהערכה כפי שנמצא באתר המפמ"ר.
מומלץ מאוד לקיים למידה בשאלון זה באמצעות כלי דיגיטלי כגון: ילקוט דיגיטלי, חלופת הערכה בסביבת המודל או הקלאסרום, קולאז' דיגיטלי, מוזיאון וירטואלי, מצגות מלוות למידה ועוד. כלים נוספים להעשרת הלמידה בשאלון זה ובאופן כללי מוצגים במערך ההשתלמויות שמועבר בידי המדריכות והמדריכים בתחום הדעת ערבית לבתי הספר העבריים. המורה יבנה מחוון להערכה פנימית של שאלון זה וניתן להסתייע במדריך/ה המרכז/ת במחוז לשם כך.

בברכת הצלחה

סיגלית שושן

מפמ"ר ערבית ועולם הערבים והאסלאם בבתי הספר העבריים

העתקים:

- ד"ר טלי יניב, יו"ר המזכירות הפדגוגית
- מר יובל אוליבסטון, סגן יו"ר המזכירות הפדגוגית ומנהל אגף א' לפיתוח פדגוגי
- מר דוד גל, מנהל אגף בכיר בחינות
- ד"ר אורנה שמחון, מנהלת מחוז צפון
- ד"ר סער הראל, מנהל מחוז חיפה
- גב' ורדה אופיר, מנהלת מחוז מרכז
- גב' חיה שיטאי, מנהלת מחוז ת"א
- מר רם זהבי, מנהל מחוז דרום
- מר מאיר שמעוני, מנהל מחוז ירושלים ומנח"י
- ד"ר ציונה לוי, מנהלת אגף א' שפות
- גב אינה זלצמן, סמנכ"לית ומנהלת אגף א' על יסודי
- מר יצחק מור, מנהל המרב"ד